

Chalcidoidea nova vel minus cognita

(*Chalcidoidea*)

J. ERDÖS

Tompa, Hungaria

(Figuras quinque continens)

Praesens studium dilucidare desiderat nonnullas formas europaeas Chalcidoidarum, quae sunt rariae, ideoque minus cognitae, maleque tractatae, quaedam vero etiam pro scientia novae. Summatim tractantur: 1 genus novum, 2 species novae, quarum una dedicatur professori Sachtleben iubilanti, demum 5 synonymiae novae. Una species familiae Torymidarum adscribitur, ceterae vero ad familiam Encyrtidarum pertinent.

Cunctae figurae hic publicatae sunt originales et per manus auctoris delineatae.

Gen. *Idarnotorymus* MASI

Idarnotorymus, MASI, L.: Calcididi del Giglio I. Ann. Mus. Civ. Stor. nat. Genova, (3), 7, 59., 1916.

Slanecia, BOUČEK, Z.: Chalcididologické poznámky III, Torymidae, Pteromalidae, Perilampidae a Eucharitidae. Acta Ent. Mus. Nat. Praeae, 30, 307, 1955. **Syn. n.**

Genus istud Torymidarum in subfamiliam Idarninae pertinet, quae est fere extranea in Europa. Secundum MASI: „la disposizione della valvola ventrale, discosta dai tergiti e sporgente ad angolo per lasciare libero passaggio alla terebra, rivela subito la appartenenza al gruppo degli Idarnini.“ (l. c., pag. 59.) — In territorio subtropico Europae duo tantum genera (*Idarnotorymus* Ms. et *Philotrypesis* FÖRST.) erant demonstrata. Non est itaque mirum, quod BOUČEK specimina in Slovakia occurrentia, uti novum genus descripserit, erronee in subfamiliam Monodontomerinarum insertum.

Idarnotorymus pulcher MASI

Idarnotorymus pulcher, MASI, L.: opus supra citatum, p. 60. ♀.

Slanecia elongata, BOUČEK, Z.: opus supra citatum, p. 309. ♂♀. **Syn. n.**

(Fig. 1.) — Species valde rara, cuius 1 ♀ invenit MASI in materia in insula Giglio mense Iulio 1901. collectam, dein 1 ♂ 1 ♀ legit BOUČEK in Slanec (prius Nagyszalánc, in Slovakia) die 4. Augusti 1954. de graminibus, demum ipse capturavi 1 ♀ in montibus Pilis (Hungaria) die 23. Augusti 1962. in declivi collis xerothermalis. Viso hoc exemplare surreptus sum de novitate huius speciei in fauna nostra alienae, dein studio accommodato persuasus

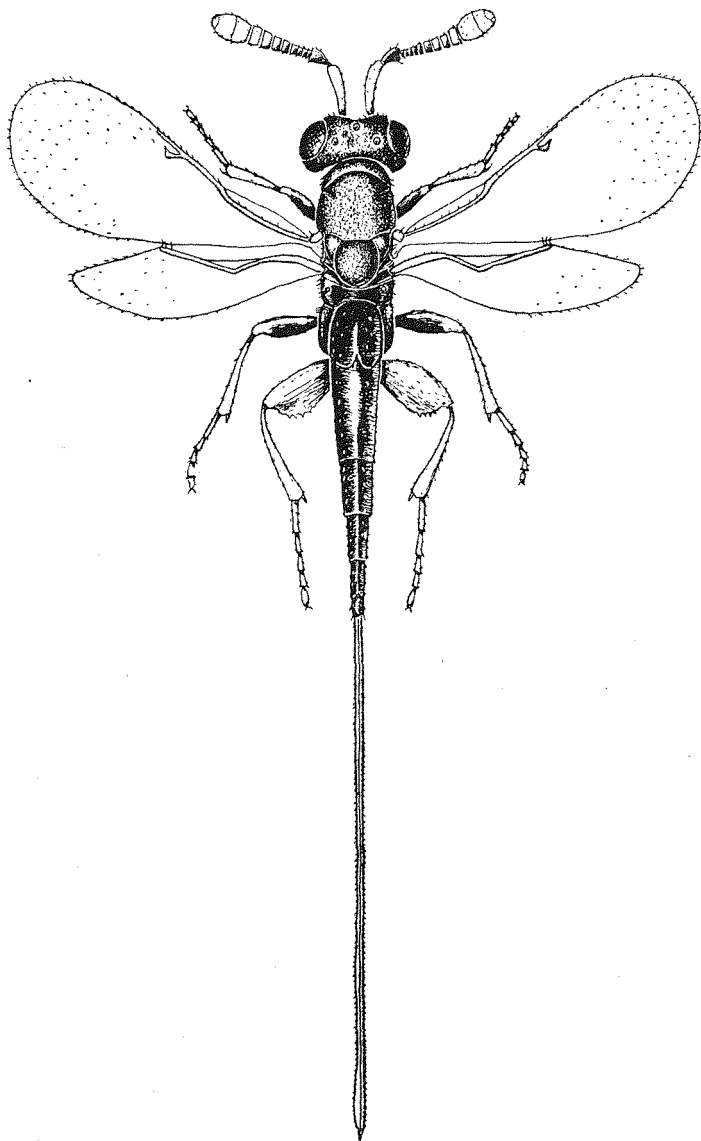

Fig. 1. *Idarnotorymus pulcher* Ms. ♀

sum de identitate specierum MASII et BOUČEKI. Quoad discrimen apprens: articuli funiculi sunt valde transversales, ideoque ab annellis non praecise separabiles, inde computavit MASII 1 annellum et 7 articulos funiculi, cum BOUČEK 3 annellos et 5 articulos funiculi numeraverit. „Epimerum subtriangulare, linea obliqua leniter curvata ab episterno discretum“ (MASII, l. c., pag. 6), quo caractere vix aliena structurae epimeri Monodonto-

merinarum efficitur. Ceterum ambae descriptiones ad amussim consentiunt. — Longitudo speciminis hungarici 5.13 mm, in quo terebra 2,68 mm efficit. Femina in insula Giglio capta maior est, quam exemplaria in Europa Centrali capturata.

Prionomitus cleone WALKER **Syn. n.**

Encyrtus cleone, WALKER, F.: On the species of Chalcidites inhabiting the Arctic Region. Ann. Mag. nat. Hist., 14, 407, 1844. ♀.

Litomastix unguularis, THOMSON, C. G.: Hymenoptera Scandinaviae, 4, 176, ♀, Lund, 1875.

Parablastothrix unguularis, ERDÖS, J.: Studia Chalcidologica hungarica. Ann. hist.-nat. Mus. Nat. hung. (ser. n.) 6, 294, ♀, 1955.

?*Sectiliclava paliuri*, HOFFER, A.: Miscellanea Encyrtidologica, 2. Acta faun. ent. Mus. Nat. Pragae, 2, 55, ♂♀, 1957.

Sectiliclava cleone, GRAHAM, M. R. W. DE V.: Notes on *Sectiliclava cleone* (WALKER), a genus and species of Encyrtidae (Insecta, Hymenoptera) new to Britain. Ann. and Mag. Nat. Hist., 4, 189, ♀, 1961.

Sidus errans, quod absque cognitione maris diu locum suum rectum systematicum obtinere nequivit. Lecto rationatione GRAHAM studioque instituto de speciminibus ♂ et ♀ huius speciei non potui discrimina generici valoris inter genera *Prionomitus* MAYR et *Sectiliclava* HFFR. detegere! Differentiae a GRAHAM enumeratae sufficiunt tantum, ut *Sectiliclava* HFFR. uti subgenus, in ambitu generis *Prionomitus* MAYR sustentetur. Duo ergo subgenera sic censentur:

Prionomitus MAYR s. str., typus subgeneris: *Encyrtus mitratus* DALM.

Sectiliclava HFFR., typus subgeneris: *Encyrtus cleone* WALK.

Mayridia suchtlebeni n. sp.

♀ (Fig. 2.) — Corpus aeneum; caput obscure aeneo-viride, vertice leniter aurato, oculis nigris, ocellis corallinis; scapo nigro, triente apicali testaceo, pedicello superne nigro-maculato, flagello toto testaceo; thorax nigro-aeneus, scuto mesonoti et scutello magis viridibus, leniter aureo-micantibus, squamulis obscuris; abdomen obscurissime aeneum, basi magis virens, apice terebrae flavido. Alae leniter obumbratae, fascia transversali vix visibiliter pallidiore, nervis pallide testaceis. Pedes nigri, genubus, protibiis fere totis, dimidio apicali meso- et metatibiarum, cunctisque tarsis testaceis.

Caput thorace parum latius, genis suaviter convergentibus, dimidio diametri longitudinalis oculorum parum longioribus, antennis in linea oculorum insertis, facie minutissime et lenissime coriacea; vertex fere quadratus absque oculis computatus, magnus, coriaceo-punctatus, postice immarginatus, ocellis in triangulum obtusum dispositis, oculis magnis, semiglobose exstantibus, subnudis. — Antennae sat crassae, articulis funiculi subquadra-
tis, clava parum oblique ovata, 3-articulata.

Thorax sesqui longior, quam latus, mesonoto et scutello convexis, propodeo brevi, declivi. Superficies thoracis propter minutissimam punctulationem sericeo-micans, metanoto et propodeo laevissimis. Pilositas thoracis par-

ca, albicans, excepto cirro denso albo in latere superno propodei. — Alae angustae, dense sed breviter pilosae, nervo marginali, quam radialis, longiore, postmarginali aequilongo. — Pedes sat robusti.

Abdomen longi-ovatum, sessile, laeve, nitens, stigmatibus setiferis ante medium sitis, terebra brevissime exserta, crassa.

Longitudo corporis 1.15 mm.

Mas ignotus.

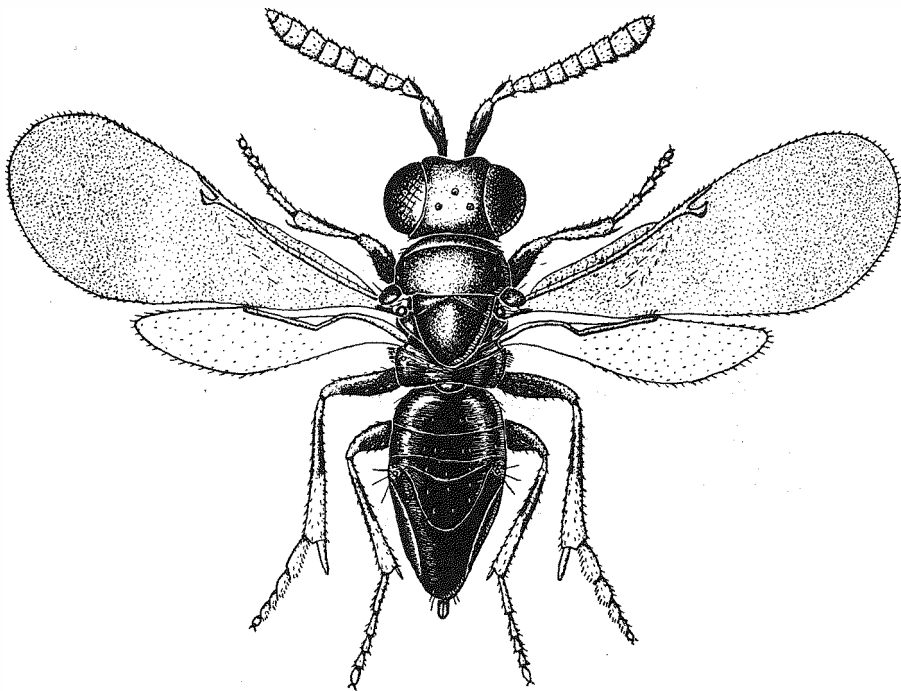

Fig. 2. *Mayridia sachilebeni* n. sp. ♀

Legi unicam ♀ in silva Danubium flumen comitante in confinibus oppidi Bogyiszló de graminibus die 18. Iunii 1958, qui est typus in collectione mea custoditus.

Species nova alis obscuris, vix visibiliter albido-fasciatis, affinis est speciei *M. colocensis* ERD., a qua distinguitur articulis funiculi crassioribus et relative brevioribus.

Coenocercus puncticollis THOMS.

Coenocercus puncticollis, THOMSON, C. G.: Hymenoptera Scandinaviae, 4, 145, ♀, Lund, 1875.

Eucantabria azurea, MERCET, R. C.: Fauna Ibérica: Familia Encirtidos. Trab. Mus. Nac. Cienc. nat., 1921, p. 583, ♂, 1921. **Syn. n.**

Rara species, quam auctor insignis suecicus unicam tantum ♀ ex Wirestad in Scania ortam ante oculos suos habens descripsit; item auctor his-

panicus alterum sexum ex Santoña in Santander ortum, coniicienter unicum exemplar videns, nomine novo publicavit.

Genus *Coenocercus* secundum ipsum auctorem aspectum *Bothriothoracis* RATZB. monstrat, locum suum systematicum evidenter in tribu Bothriothoracini habet. Characteres praecipui huius generis: clava antennarum in utroque sexu solida, caput et scutum mesothoracis punctis magnis, sed non profundis conspersa, absentia nervi marginalis, cum radius ante iuncturam egrederetur, in ♀ terebra tenuis longitudine trientis abdominis exserta.

Fig. 3. *Coenocercus puncticollis* THOMS. ♂

Addere debeo specialem structuram nervorum metalarum, tractu hamulifero retroflexo, qui tractus in ♀ brevior est, quam in ♂.

Feminas saepius cepi singillatim. Diebus vero 8—14. Iulii 1962. in montibus Mátra, in altitudine circiter 800 m supra mare, de plantis minoribus loci parum extensi, 2 ♂♂ et 5 ♀♀ capturavi. Cum affinitatem maris apparenter indescripti in tabella dichotomica quaererem, appulsus sum ad genus *Eucantabria* MERC. Ulterius investigando nullum discrimen inter marem meum et descriptionem MERCETI inveni, ideo stabilivi synonymiam inter duo genera duasque species. Marem vero delineatum (fig. 3). hic publico.

***Pentacladocerus* n. gen.**

Color corporis obscurus, parum metallicus. Caput et scutum mesonoti punctis praecisis, at debilibus, ornata, intervallis valde laevibus. Caput postice immarginatum. Antennae feminae leniter clavatae, scapo, pedicello,

articulis 6 funiculi et clava solida constantes; antennis maris (fig. 4.) scapus parum incrassatus, pedicellus globosus, 6 articuli funiculi, quorum 5 basales ramum longum lateralem emittunt, et clava solida constituunt. Thorax sat

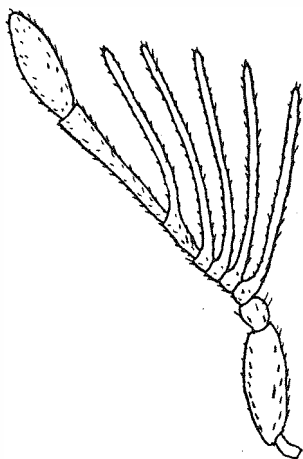

Fig. 4. *Pentacladocerus matranus* n. gen., n. sp. ♂ antenna

latus et robustus, scuto mesonoti scutelloque parum deplanatis. Alae hyalinae, nervo marginali punctiformi, postmarginali brevi, apice truncato, radiali sat longo. Metalae nervis normaliter evolutis. Abdomen sessile, terebra feminae sat longe exserta, dimidio basali in ultimo segmento ventrali vomeriformiter producto iacente.

Genus hoc novum valde affine est generi praecedenti in sexu feminino. Clava solida, structura scuti mesonoti et terebra exserta aspectum simillimum exhibent. At distinguitur sublaevitate scuti mesonoti, structura nervorum pro- et metalarum. Mares praeter characteres enumeratos valde excellunt antennis 5-ramosis.

Typus generis novi:

***Pentacladocerus matranus* n. sp.**

♀ (Fig. 5.) — Color corporis obscurissime cyaneus, abdomine et antennis fere nigris, oculis castaneis, ocellis corallinis, facie magis viridi, supra insertiones antennarum violaceo-fasciata. Alae hyalinae, pubescentia vix visibili, nervis fuscis. Pedes nigri, apice pro- et mesotibiarum, necnon cunctis tarsis, ultimis exceptis, fulvis.

Caput thorace parum latius, antice conspectum sesqui latius, quam altum, genis valde convergentibus, dimidium diametri oculorum orbicularium efficientibus, antennis infra lineam ocularem, immediate super os, longe ab invicem, insertis, facie fere laevi, vertice longo latoque, sublaevi, parum deplanato et antrorsum declivi, postice immarginato. Antennae sat breves, scapo parum dilatato, pedicello elongato, articulis basalibus funiculi quadratis, apicalibus transversis, sensim latioribus, clava sat magna, solida. — Mandibulae acute 3-dentatae, palpi maxillares 4-articulati, labiales 3-articulati articulo 2-o parvo.

Thorax robustus, latus, leniter deplanatus, sesqui longior, quam latus, sublaevis, punctis scuti mesonoti sat parvis, propodeo brevi, declivi, latissimo. Pubescentia thoracis evanescens. Alae sat amplae, nervis marginali et postmarginali fere aequilongis, radio triquetro, utrumque superante, nervis metalarum normalibus. — Pedes sat robusti.

Abdomen sessile, laeve, thoraci aequilongum, stigmatibus setiferis pone medium situs, terebra trientem vel quadrantem longitudinis abdominis efficiente.

Longitudo corporis 1.67—2.02 mm, in qua longitudo terebrae 0.16—0.32 mm.

♂. — Color corporis concordat cum femina. Caput vertice multo brevior et latior. Antennae 5-ramosae, breviter pilosae, articulo 6-o funiculi valde longo, clava solida. Thorax vix deplanatus, scuto mesonoti et scutello convexus. Alae fere perfecte hyalinae. Abdomen ovatum, thorace parum brevius, sexualibus exsertis, stigmatibus setiferis in triente apicali sitis.

Longitudo corporis 1.49 mm.

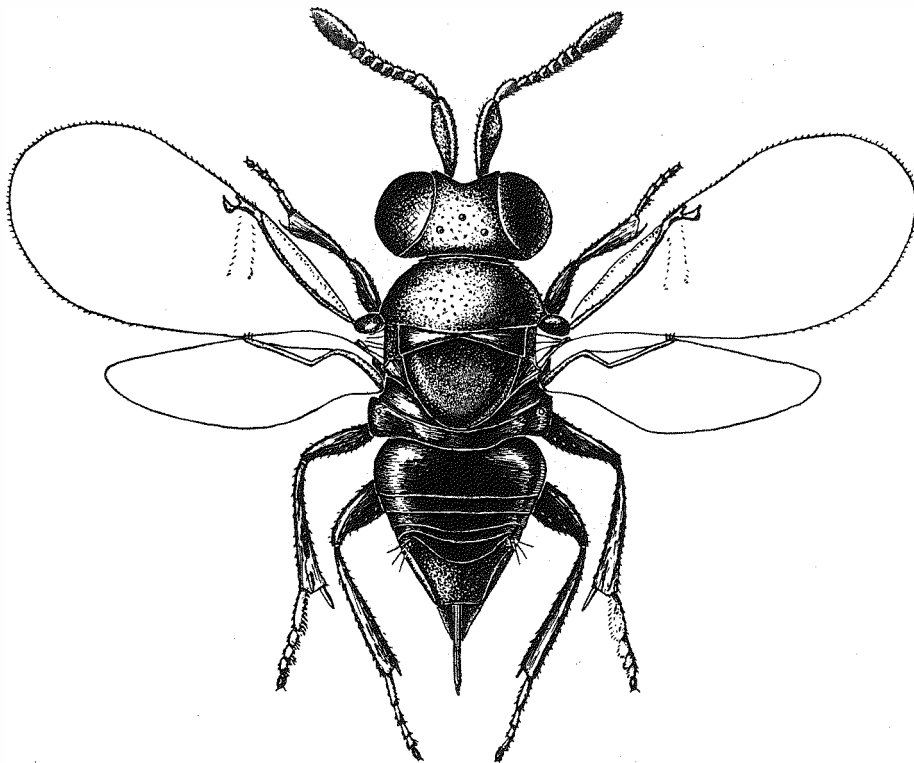

Fig. 5. *Pentacladocerus matranus* n. gen., n. sp. ♀

Legi 1 ♂ et 4 ♀♀ exemplaria diebus 6—13. Iulii 1962. in montibus Mátra, in altitudine 800 m supra mare, eodem loco coarctato, quo specimina *Coenocerci puncticollis* THOMS. inveni. Verosimiliter ambae eiusdem Coccidae, ibidem frequentissimae, sunt parasitae, cuius rei investigatio adhuc ordinatur. Typus est ♀ die 6. Iulii 1962. capta, ceterae paratypi, allotypus vero ♂ eodem die lectus, cuncti in collectione mea conservati.

Zusammenfassung

Die vorliegende Arbeit enthält die Neubeschreibungen einer Gattung: *Pentacladocerus* und zweier Arten: *Pentacladocerus matranus* und *Mayridia sachtlebeni*, Bemerkungen zur

Synonymie von *Idarnotorymus pulcher* MASI und *Prionomitus cleone* WALKER sowie Angaben über die systematische Stellung und das Vorkommen von *Coenocerus puncticollis* THOMSON.

Summary

The above publication contains the descriptions of a new genus: *Pentacladocerus* and two new species: *Pentacladocerus matranus* and *Mayridia sachtlebeni*, notes on the synonymy of *Idarnotorymus pulcher* MASI and *Prionomitus cleone* WALKER and remarks on the systematic position and distribution of *Coenocerus puncticollis* THOMSON.

Резюме

Настоящая работа содержит новые описания рода *Pentacladocerus* и двух видов: *Pentacladocerus matranus* и *Mayridia sachtlebeni*, замечания относительно синонимии *Idarnotorymus pulcher* MASI и *Prionomitus cleone* WALKER, а также указания относительно положения в системе и встречаемости *Coenocerus puncticollis* THOMSON.

ZOBODAT - www.zobodat.at

Zoologisch-Botanische Datenbank/Zoological-Botanical Database

Digitale Literatur/Digital Literature

Zeitschrift/Journal: [Beiträge zur Entomologie = Contributions to Entomology](#)

Jahr/Year: 1963

Band/Volume: [13](#)

Autor(en)/Author(s): Erdős József

Artikel/Article: [Chalcidoidea nova vel minus cognita \(Chalcidoidea\). 283-290](#)